

6. STRÁNKY Z HISTORIE

Jan Nepomuk Vojtěch Maxant

Na počátku životní cesty dalších slavných frymburských rodáků stál český učitel Jan Nepomuk Vojtěch Maxant, od jehož úmrtí v příštím roce uplyne rovných 150 let. Toto výročí si bude připomínat celá kulturní Evropa.

Maxant se narodil 22.3.1755 v Divicích na okrese Louny. Divice patřily k citolibskému panství nezáměšného, ale uměnímilovného hraběte Arnošta Karla Pachty. Prvního hudebního vzdělání se mu dostalo od učitele - varhaníka Jana Václava Rokose. Osmnáctiletý Maxant utekl z poddanství do světa hledat uplatnění své varhanní hry v různých hornorakouských a dolnorakouských klášterech. R. 1773 byl ustanoven jako Musikus a stolík v klášteře ve Schláglu (Aigen - cca 15 km od Frymburka). Zde v letech 1773-1776 byl hlavou hudební výchovy, vedl dětský pěvecký sbor, pečoval o pěveckou a nástrojovou výuku chlapců. V desetiletí 1776-1786 byl pravděpodobně učitelem v Aigenu. Pak až do r.1838 působil ve frymburské škole. 2.5.1782 se oženil s Annou Marií Göttingerovou z Aigenu, o dva roky starší měšťanskou dcerkou. Po smrti své první ženy se podruhé oženil 8.1.1822 v Č.Budějovicích s Eufrosinou Marií Mauritzovou, o 40 let mladší nevěstou. Tento nerovný sňatek skončil tím, že Maxant zemřel 19.12.1838 ve Frymburku v bídě a zcela opuštěn. Jeho druhá žena jej o vše připravila koupí mlýna r.1836. Nezůstalo ani na zaplacení pohřebních výdajů.

První ocenění hudebního díla Maxantova provedl v II. díle svého Všeobecného historického uměleckého slovníku strahovský knihovník a ředitel Královské české společnosti nauk Bohumil Dlabach. Uvádí jeho početné skladatelské dílo - 18 mší, 42 arií, 6 requiem, preludia pro varhany, sonaty a variace pro klavír. Ve frymburské škole působil 52 let a při poslední výplatě byl nazýván vyznamenaným učitelem. Frymburská škola byla na konci 18. století jednotřídní, měla 105 dětí. 48 chudých neplatilo školné, nebyla povinná školní docházka. Proto se Maxant věnoval hudebnímu vyučování na různé nástroje, byl varhaníkem, ředitelem kůru a snad i kostelníkem. Od panství Rožmberk byl odměňován za celoroční topení ve škole. Vlastní rodinu neměl. Proto se věnoval svým žákům, o něž byl všude velký zájem a oni svého učitele považovali za své vítězství. Vychoval přes padesát vynikajících hudebníků, proslavil jej především frymburský rodák Šimon Sechter.

Hudební věda oceňuje Maxantův význam tím, že ho řadí do vývojové řady, na jejímž počátku je česká kantorská hudebnost 18. století a na konci světové symfonické dílo 19. století: V.J.Kopřiva - J.V.Rokos - J.V.Maxant - Š.Sechter - A.Bruckner - J.Brahms.

Roku 1870 mu byla odkryta na staré škole pamětní deska s německým textem, která se nezachovala. Z hlediska kulturně politického si zasluhuje aktuální připomínku v pohraničí každého český kulturní vliv v minulosti. Zcela vážně bychom měli rozvážit odhalení nové pamětní desky s českým textem.

- fr -

Petr Nevod

Psychotechnický test.

(Děda Špilajt a současnost)

"Vývoj dítěte probíhá jako osvojování praktických zkušeností," vykládá u sklenky vína doktor Mop, v jehož přítomnosti děda Špilajt nekouří svoje oblíbené smotky, ale vytváří rozšafnost samu vkládaje do úst čibuk, připomínající silážní věž. "Dítě napodobuje a tvoří si pojmy. Naše dítě se jmenuje kupříkladu Alenka. Osvojuje si svoje pojmy hlavně podle babičky, zatímco já, dědeček, se jí jevím jako živý tvor, podobně jako pes Lesan, kocour Mikeš nebo slepice. Všimněme si jejího slovníku, jak roste, jak se vyvíjí. V půldruhém roce věku má ovládat asi dvacet slov. Umí: máma, táta, bába, deda a pak pojmy její vlastní. BIBA značí rybu, E-É značí vodu, vava je míč, vu-vu-vu je bouřka nebo traktor."

"To je moc hezký, pane doktor," pravil děda Špilajt, "ale moc zajímavý by byl test pro vývojový stupeň omladiny v tak řečeným zárodečným stavu dospělosti. Příkladně: když malá Alenka řekne psovi vuvu, oni řeknou "vole". Biba je pro ně vůl, já jsem vůl, vy jste vůl, my, vy, oni a všechno kolem jsou volové. Měl byste takovej test udělat, jestli se u nás ráčíte zdržet nafurt, jestli tu jen nehostujete, jako doktoři v našem zdravotním středisku."

"Test?" zamyslel se hloubavě doktor Mop. Oni mají nejspíš utajený komplex, že žijeme ve světě volů. "To je možný," vece děda. "Ale proč? Vůl je tahoun, dobrák, jen mlíko nedává. Takže oni si tím oslovením "vole,vole" vlastně vzdávají čest."

ANGELIKA a ... Žáci školy

16.9. jsem přišla do kina na film Angeli-
kra a král. Jaký byl můj údiv, když jsem v kině zjistila, že velkou část diváků tvoří děti. Film kdysi kategoricky nepřístupný a nyní ...

Představení bylo od 19 hodin, tj.žákům v doprovodu rodičů povolené. (Proč nemohlo být od 20 hodin? Snad aby kino neprodělalo?) Někteří rodičové tam opravdu byli. Nejvíce mě osobně zaujala maminka, která celé představení vysvětlovala děj filmu svým dvěma dcerám z 2. a 3. třídy. (Maminko, dobře jste je zaučila?) Hodně dětí tam bylo i samotných.